

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED TRI-WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET, IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українськ. Робітнич. Домі, на роуї вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Редакція за оголошення не відповідає.

ЩЕ ОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВАЛИЛАСЯ

"Кожний раз на тому самому місці".

Як б конференція, чи то економічна, чи то політична, йде б вона не збиралася, в Женеві чи в Римі, в Лондоні, чи в Вашингтоні, то провалиться вона "кожний раз на тому самому місці", провалиться на тому місці, де приходиться говорити про якусь спільну умову. Погоня за ринками, імперіалістична ненажерливість, грабіжницький розподіл світу, економічні суперечності так поділили капіталістичні країни, що ніяке порозуміння між ними тепер неможливе там, де йде мова про торгівлю, про тарифи, про ринки, про об'єднану політику "для користі людства".

Бріан із своєю пан-Європою став посміховиськом розумних людей цілого світа. Не тому, що він не знає, що він робить або чого хоче, — Бріан знає, що він робить і чого хоче, — але тому, що англійські, німецькі, американські капіталісти також знають, чому французькому капіталісту потрібна пан-Європа. Коли Бріан хоче здути капіталістичні країни "для добра людства", то чому він, як скажений, поставився на останньому засіданні Ліги Націй проти німецько-австрійської митної угоди? Отже — одною рукою будує єдність, а другою розбиває. Бріан хоче пан-Європи під керівництвом французького капіталу. Але англійський капітал не хоче в тій пан-Європі грати під диктант французького капіталу навіть тоді, коли головна мета цієї Бріанової потвори є скерована проти Радянського Союзу. Злучені Держави знають, що Бріанова пан-Європа суперник пан-Америку.

Пішенична конференція в Лондоні, що оце тільки закінчилась, провалилася на тому самому місці, що й недавня римська. В Римі радилі представники країн не тільки тих, що щеницю експортують, але й тих, що імпортують. І нічого не вдали. Тоді на пропозицію канадського представника в Лондоні Фергюсона збиралася в Лондоні конференція представників лише тих країн, які щеницю експортують. На тій конференції найкраще виявилися хижацькі заміри капіталістичних держав, головним представників американського капіталу.

Візьмемо для прикладу справу домпінгу. Коли по зборі минулорічного врожаю Радянський Союз виступив на міжнародному ринку, як експортер щениці, то цілий капіталістичний світ, а за ним і соціал-демократичний, заверещав про радянський домпінг. Мета була: дим криком обурити фермерів, неспаче то через "радянський домпінг" так впала ціна на щениці. Коли ж на цій лондонській конференції радянська делегація підтримала справу квоти вивозу щениці для кожної держави — це значить, визначення скільки котра держава має після угоди вивезти щениці, щоб в цей спосіб усунути всякий домпінг, то ті, що цілий час кричали на радянський домпінг, перші заявили проти квоти. Злучені Держави й Канада не хочуть квоти. Чому? Адже ж, коли капіталісти Злучених Держав і Канади, їхні агенти та їхня преса цілий час кричали про радянський домпінг, то чому вони не згодні на встановлення квоти, яка мала на меті усунути домпінг?

От тут то тисячі разів праві "Известия", орган уряду СРСР, називаючи американських капіталістів та їхній уряд найбільшими лицемірами, гіпокритами та шахраями. Бо хто заявився проти квоти — той є за домпінгом. Хто не хоче квоти — той домпне й хоче домпувати. Радянські делегати були за квотою — бо вони проти домпінгу. Радянський Союз був за тим, щоб йому дозволено лише таку квоту, яку мала бувша царська Росія перед війною. Значить, Радянський Союз домагався дуже мало, бо ми ж знаємо, що від 1913 року світ не стояв на одному місці, але розвивався.

Отже одно дуже добре діло зробила лондонська конференція, вона, завдяки становити радянської делегації, викрила справжніх домпінгів. Правда, капіталістична преса про це не напише, вона буде справу замазувати, буде викручуватися, але усього не закряне й хто має очі та розум, той прочитає й зрозуміє.

Обмеження засівної площі щениці проповідують капіталісти, а головню Злучені Держави. Чому? Хіба люди так пообжерали щеничних паланиць, що більше нікуди й тому немає збуту для щениці? Брехня! Це! Ще ніколи на світі не було такої великої голодової армії, як і зараз. Ще ніколи в історії Злучених Держав не голодувало там стільки людей, як голодує тепер. Бо крім 10 мільйонів безробітних, що жадні куска хліба, в Злучених Державах в кількох стейтах голодує фермерське населення. Чому капіталістичні хижаки, що насипали селестейтери фермерською щеницю, яку забрали за моргеджі, за водатаки, за довги, або за безцінок у фермерів — не здопнують той щениці між голодуючим населенням своєї країни, але допнують її в моря та океани?

Чому аргентинські капіталісти постановили спалити один мільйон бушлів кукурудзи тоді, коли близько один мільйон робітників там пухнуть з голоду?

Тому Радянський Союз і чути нічого не хоче про зменшення засівної площі. Навпаки, він її збільшує й буде збільшувати, бо він хоче, щоб люди не голодували, але щоб мали що їсти. Бо радянська соціалістична система будується за гаслами — продукція для вжитку; а капіталістична система — продукція для зиску.

ДО ПІДСУМКІВ МИНУЛОРІЧНОЇ ЛИСТОПАДОВОЇ ПРЕСОВОЇ КАМПАНІЇ

Пізно ми беремося робити підсумки листопадової пресової кампанії, бо аж за шість місяців. Вина в тому й наша й не наша. Вина та, що довго та кампанія не була проголошена у нашій пресі. Друге — ми розсидали до усіх пресових комітетів друковані форми для звіту, але майже третина комітетів цих форм не виповнила, а після них найкраще можна було зробити підсумки, бо там є рубрики, скільки на кожному газету збірано передплати старої й нової та пресового фонду. Однак цими звітами ми покористуватися не можемо, бо всіх не звернено, тому покористуємося лише тим звітом, який було проголошено в пресі.

В "Укр. Роб. Вістях" з 30 жовтня 1930 року, тобто перед самою пресовою кампанією ми дали нарис, як повинна б на нашу думку кампанія провадитися за змаганнями. Там визначили категорії. Категорії визначували ми, беручи на увагу величину місцевості, чисельності у ній українського населення й силу наших організацій.

До першої категорії ми зарахували такі місцевості: Вінніпег, Торонто, Монреал і Едмонтон. Ми знали, коли це писали, що нікотра з тих місцевостей не дорівняє Вінніпегу, але ми казали: кожна з трох вище згаданих місцевостей, що на 75 процент дорівняє Вінніпегу, тимсамим уважається першою, що виконала своє завдання сполучено.

Зараз, по обрахуванні, поклазалося, що Вінніпег взагалі до такого порівняння брати не можна — бо Вінніпег в листопаді придбав свої преси сам більше, як Торонто, Монреал і Едмонтон разом взяті. Сам Вінніпег придбав передплату й пресового фонду на всі часописи \$4,006.34, а Торонто, Монреал і Едмонтон разом \$2,877.21.

Це рішуче не усуває цих місцевостей на друге місце, бо роботу вони в теперішніх умовах зробили добре. Це тільки показує, що Вінніпег в пресових кампаніях до цього часу стоїть понад конкуренцією. Другу категорію ми розділили на три розділи: на А, Б і В. Отже до першого розділу дали ми: Ванкувер, Келгарі, Тімміс і Гемілтон.

Отже з цих чотирох місцевостей Тімміс переходить в першу категорію, бо він після Торонто й Монреалу йде третім, випередивши Едмонтон на \$130.16 (Тімміс — \$904.86, а Едмонтон \$774.70). Ванкувер і Келгарі, які, до речі, змагалися між собою, повністю виконали (перевищили) свою добровільну квоту (Келгарі — \$566.86, а Ванкувер — \$558.19). Це були дуже добрі змагання, бо лише на \$8.67 Келгарі випередила Ванкувер, а обидві місцевості змагалися за \$500.

Місцевості Вест-Форт Вільям і Вест-Торонто, переходять згідно другого розділу в перший (згідно букви Б в підрозділі А, отже уважаються як такі, що свою квоту перевищили).

Форт Вільям, Саскатун, Садборі, Летбридж, Транскана, Колгорст, Колмен свою квоту виконали дуже добре, як також виконала свою квоту середня підкатегорія Б, за винятком Кроуленд. Гемілтон із підкатегорії А перейшов в підкатегорію В, а Іст-Віндзор з Б у В.

Третю категорію: Вейн, Алта, в третій категорії свою квоту перевищили й переходить в другу категорію під розділ Б, так само й Оттава та Руан. Киркленд Лейк тоді ми зачислили в третю категорію, однак та місцевість досить добре перейшла в другу.

Ріджайна й Мус Джо з другої перейшли в третю. Загально беручи, Вінніпег стоїть далеко вперед, бо не тільки нікотра місцевість не дорівняла 75 процнтам, але до чотирох місцевостей першої категорії (до Торонто, Монреалу, Тіммісу й Едмонтону треба ще додати Оттаву (224.00), щоб дорівняти Вінніпегу).

Ми не даємо за це якоїсь надзвичайної заслуги Вінніпегу. Бо Вінніпег все ж таки є найбільшою українською місцевістю в Канаді, тут є осередки наших організацій, а найголовніше — тут видається наша преса. Однак порівнюючи до Вінніпегу такі місцевості й з таким чисельним українським робітництвом, як Торонто, Монреал і Едмонтон, то там є ще поде для праці і користь української робітничо-фермерської преси. Там треба ще більше розвинути роботу. Розуміється, це саме відноситься й до інших місцевостей, включаючи й самий Вінніпег — бо з підвищеного зусімі не виходить, що у Вінніпегу виконано роботу на 100 процент. Ні, до цього ще далеко.

Едмонтон, який минулим роками йшов другим, але третім, в минулому листопаді став на четвертому місці. Наша пропозиція едмонтонським товаришам — відвоювати свою позицію.

З менших місцевостей дуже добре пішли: Тімміс, Фест-Форт Вільям, Вест-Торонто, а ще з менших — Садборі, Летбридж, а головню Колгорст і Вейн, ми ще казали б — Оттава, Киркленд Лейк, як нова місцевість — добре працювала. Едмонтон же з цих місцевостей, головню як Тімміс і Киркленд Лейк — не прибиті так тяжко безробіттям, як інші місцевості, головню місцевості західної Канади, де робітники в зимі сидять, чекаючи на літню роботу, а літом сидять, бо немає роботи.

Деякі місцевості, як Торонто, а головню Форт Вільям та Дромгелер, до них додати ще Ріджайну й Ванкувер — мають великі довги на своїх будинках. Це також треба згадати. Зрештою ми тут зробили короткі підсумки кампанії згадальникові, не розбираючи як кожний відділ працював в подобицях. Для нас цікаво було б побачити, чим в цій кампанії відділи намагали. Деякі намагали пресовим фондом і то головню з підприємств, не наїскаючи на стару й нову передплату. Тимчасом, для преси базою повинна бути передплата. Тому ми при нагоді повернемо ще до цього питання й поговоримо про те, як стояти у нас справи з передплатою — як старою, так і новою. Наша думка щодо розкошування й такої: Не відкидаючи таких засобів насення допомоги своїй пресі, як підприємства, ми головню увагу повинні звертати на передплату.

Волинець.

В РУМУНІ ПЕРЕСТАЛИ ВИПЛАЧУВАТИ РЕНТИ

В наслідок шораз більше подіблюючої кризи вже від кількох місяців припинили видавати в Румунії ренти воєнним інвалідам та їх жінкам. Це викликало страшне обурення в цілій країні, а в Яссах відбулася велика демонстрація інвалідів і жінок з дітьми та з бурхливими вигуками: "Ми терпимо голод. Домагаємось виплати задержаної допомоги!" Поліція кілька разів атакувала кіньми товпу, при чому багатьох ранила. В такий спосіб складає буржуазія подяку трудящим за те, що вони кривавилися в світовій війні за її інтереси.

Західньо-українське село шість місяців після осінньої "пацифікації"

(Продовження)

Життєвий рівень спавперізованої сільської бідноти понизився до небувалих розмірів. Пара чобіт на цілу родину стала нерідким явищем. Село стало обмежувати свої потреби до мінімуму. Стало відмовлятися від курення тютюну. Цілі села проголошили бойкот трафкам і коршам. "В селі Грушка, Товмацький повіт, — пише кореспондент до одної з укр. газет — около 409 селян перестало пити горівку і курити тютюн. Одні присягли на церкві, а други дали слово честі. Жандармерія шукає агітаторів цього руху". На 629 плебісцитів за несенням в село коршів і заборони продавати алкогольні напитки — уведени в цілій державі на українські села припадає 402 і то головню за останні два роки ("Статистичне Відомосці" з 20 IX 30). Фашистський уряд — "уряд п'янства" став боротися з тим рухом і не допускати до таких плебісцитів, видавши навіть відповідний закон, що однак не послабляє руху бойкоту коршів і відмови від пиття алкогольних напоїв та курення тютюну.

Уживання сірників на селі стало розкошу. Повернули члени "кременних кресел і губки" та "вничних вогнів". Господиня в господині позичає вожно на розпал. Шасливцеві — власних сірників ділити його на двоє, щоб менше розкоду мати. Освітлювання хат нафтою стає що раз менше. Є села, які вечерами зовсім не світять. Дали вже немає на чому обіжувати своїх потреб. І не туди дорога, не назад до півлюдського животиння, а вперед на ворога і виновника цього лихоліття, на окупанта і капіталістичний лад. Західню українське селянство може знайти шлях виходу і цю дорогу за провідом промислового пролетаріату і компартії знаходять.

Після минулорічної хвилі підпалів обшараних і куркульських маєтків, які, "будучи масовим явищем і проявом настрою в даній стадії, не були ще безпосереднім виступом широких мас. В самих підпалах — брав

безпосередню участь найбільш активний елемент села, що мав за собою повну підтримку мільйонних мас гнобленого селянства" (з грудневої постанови ЦК КПЗУ) — тефр, як це свідчать масові виступи селян в день 25 лютого та інші антиподаткові виступи, сільська біднота і працююче селянство Західньої України переходить зі стихійної на вищу, масовий, зорганізований щабель боротьби, повязуючи її з боротьбою промислового пролетаріату та слідуючи за боевими гаслами компартії.

Не помагає ані дальша "пацифікація" сіл, ані масові арештування революційного активу та тортур в Луцьку. Онір мас проти фашистського тероризму зростає, фронт боротьби проти фашизму і окупації поширюється, охоплює що раз ширші шари селянської основної маси. Росте агресивність і організованість масових виступів.

Селянська маса шораз частіше розправляється з пацифікаторами і агентами дефензив та пацифікаційних загонів на селі. Вже за 1931 рік можна занотувати низку таких випадків. Дня 12 лютого 6 озброєних осіб нападає в селі Гай-Чижиків на пацифікаторів і команданта поліційного постерунку в Газах Владислава Довчика та кількох других, обстрілюють їх і раняють чотири особито. В селі Підмонастир, Бібрешського повіту, 13 квітня зістав застрелений вїт села Іван Кравеч, з причини льоально-го устоювання до держави — пише "Листопрани Кур'єр Подзєнни". Цей самий часопис з 20 IV 31 подає з Волині: "В селі Кораблішах, Дубенського повіту українські "вирвотофци" з поліційної помсти підпалили будинки Франца Омельчука, уміркованого і льоального "русина", котрий належав до визначних руских діячів з ББВР. В часі пожежу мешканці Корабліш разом зі солтисом відмовили своєї допомоги".

Боротьба з провокаторами й погромщиками стає масовою. "В селі Чистиліві, тернопільського повіту, арештовано дванадцятьох хлопців за те, що

вони вбили дрючками провокатора Андрія Юркова, відомого з того, що він на спілку з членами "Стешельца" викрия комуністичну ячеюку в тому селі" ("Діло" з 10 IV 1931.)

Компартія Західньої України, яка в часі минулорічних підпалів і початку пацифікації, через свою недоцінку революційного напруження на селі, через нерозуміння характеру і форм стихійної селянської боротьби знайшлася в хвості подій, вже при кінці пацифікації, після виправлення своєї лінії в цих питаннях стала що раз помітніше висуватися на чолу революційної боротьби на селі, стала організовувати та розгортати її. Навколо основних проблем і болячок працюючих сел — мобілізувати селянські маси, виводити їх на вулицю, до міста, повязувати з боротьбою промислового міського пролетаріату.

Тим передумовим моментом в повороті КПЗУ на цьому сільському і національно-визвольному відтинку революційної боротьби на селі є зорганізування нею виступу 1 листопада 1930 р. тисячної маси в селі Дебєславичах, повіт Коломия, в демонстрації під комуністичними прапорами і поході до міста, в пробах оборони села перед пацифікаційними батальйонами війська. Поза тим послідували резолюції протестів проти пацифікації, винесені в листопаді минулого року на зібраних тисячки залізничників у Львові, бетонарів та других. Протести і резолюції виношували на масивках, вїчах і конференціях в часі виборчої кампанії. Сільські, антипацифікаційні демонстрації в Чорнівці (Станіславів), в Грубєшівщині і др. І в цих всіх округах, де партія проявила свою активність в боротьбі проти пацифікації мала виборчі поважні досягнення (Станіславів, Покуття, Самбірщина, Дрогобич, Волинь). Вже й в боротьбі за українську школу проти польонізації шкіл є певні зрушення (шкільна акція революційного активу в селі Слобідка, повіт Косів, і Кобаків та др.).

(далі буде.)
Гр. Бараба.

РАДІО--ІСКРИ

"За що ж боже милосердний нам післав ці муки"

Креше мені радіо свої іскри, аж у вухах дзвонить. Переловив я його з тягарового потягу по дорозі Саскатун—Вінніпег, співає мені радіо про те, як наші славіні хлопці стріляють! — хоч не запозикі, але козакки самогонські, їхали із Саскатуну до Вінніпегу, де треба — на замовлення Веба — по п'ять доларів на день робити й більшовиків бити.

Як прочитав один з них Листа з Вінніпегу, що Веб армію проти більшовиків готує й стрільців мобілізує та як почав "громаду" збирати та в похід на Вінніпег вирушати — то до сім днів сім стрільців, як соколи, лисом захоочених, потягом коровачим, наче на заручини до Вінніпегу рушили.

У дорозі, у вагоні в одному розі, скликав отаман тайну на раду й дав стрільцям таку пораду:

— Гей ви хлопці, самогони, стрілецька громадо...

Та й занувся, почухався, а далі — нерадо:

— Я не знаю й не гадаю, як нас повитають, бо вже в домі більшовицьким про наш приїзд знають. Ще не встиг до бак-гари ми як слід залізи, а про нас до Вінніпегу вже радіо-вісти — летять кляті і то просто в більшовицькі руки...

— "За що ж боже милосердний нам післав ці муки" — заридала вся громада в трейні ідучи...

Не розкажу я що з ними в Вінніпегу сталося, бо через синг-заверюху — радіо порвалося. Коли ж дроті влаштував й й накрутив до тону, то вже потяг стрільців мчав знов до Саскатуну.

Саскатун — то славне місто, стрільці про це знають, — як не стане самогону — на фарми втікають.

Як їхали з Саскатуну — надія на Веба, вибравшись до Вінніпегу — неспаче до Веба. Коли ж вертали назад — на дусі упали, одні плакали-ридали, други — шлякували.

На цьому, товариші, моя радіо-пісня перервалася. Коли ж знов в повітрі полетіли радіохвилі, то замість пісні почув я, як наші стрільці під гуркіт коліс тягарового потягу, по ширю-українському лялялися. В міру того, як потяг зближався до Саскатуну, відступаюча Вебова стрілецька армія почала рідіти.

До Саскатуну із сімох потягів привіз тільки двоє: отамана й його чуру. Отаман вернув до Саскатуну, бо заставив годинника, щоб дістати грошей на дорогу. Хвалиться, що з розпуки поїде на фарми й втопиться в... самогоні.

Колі ж хто хоче знати де ділася решта, то нехай подасть пошукування в газеті: п'ятьдесять центів за один раз, або три рази за долара.

Собача гуманність.

Міська рада в Едмонтоні не хотіла дати навіть п'ять хвилини часу, щоб вислухати делегацію безробітних, які пухнуть з голоду й сплять у вошиному приміщенні.

Міська рада в Едмонтоні дала цілу годину часу делегації від гуманітарного товариства охорони тварин, яка представляла справу бездомних собак і котів.

Така собача гуманність охопила міську раду в Едмонтоні. Куркуленко.